

העם

מה הם חושבים, מה?

מה הם חושבים, מה? אמר בכעס פקיד בנק, בגיל העמידה, כשעמד לפני לוח המודעות וקרא את כרוזי המפלגות השונות.

הוא בלבד שאל שאלה זו. אם לדון לפי רמת התעמולה המפלגתית, הרי הבר-חר הישראלי הממוצע הוא נער בן 8, ששכלו מפגר במקצת, קל אמונה ונעדר חוש ביקורת.

המזר ביותר אינה המידה הגדושה של הדמוגוגיה, שהיא טבעית במלחמת בחירות, אלא העדרם הגמורה של כל שאר סוגי התעמולה — ההסברה ההגיונית, הניתוח הצלול.

שום מפלגה אינה טורחת לגלות את עמדתה בשאלות היסוד האמיתיות. במ"קום זה מעתיקה אחת מרעותה את סטי מאותיה הסתרות-התוכן, לפעמים בצורה מנוחכת. בבתי הקולנוע מוצגות, בהפסקה, שתי מודעות — אחת של מפא"י ואחת של ציונים-כלליים — ששתיהן אומרות בדיוק את אותו הדבר: חשוב על עתיד הילדים, בחר בנו.

נקמת-הבחורים, הרתיס-כנות: אדישות כמעט מוחלטת לגבי מלחמת הבחירות. תייר יהודי שירד מן המטוס בלוד והס"תובב שעתים בתל-אביב שאל בתמימות: האם הבחירות נדחו?"

הכנסת

בלי ביטויים עולבניים

כאשר הצלול ההדוני כינס את ח"כי הכנסת הראשונה לשיבתם המאתיים ושבעים ידעו כי זאת ישיבתם האחרונה. לשמע הצלול שאינו פוסק נתכנסו אנשי מפ"ם פתוחי החולצות, אנשי חזית שצ"י צייתיהם קופצות מחוץ למכניסיהם, ממוזון הכנסת, ממסדרונותיה, מחדר המנוחה (רק לחברי כנסת!)

בין הח"כים, שרובם קרחים, ממושקפים או/ו משופמים, בלטו שלושת הערבים, תופיק טובי גלוי הראש, אמין גרג וזה חובש תרבוש אדום, סייף אל-דין מוחמד סעיד אל-זועייבי עטוף כפיה צחורה, עמם באו כמה מנהלי משרדים, מזכירי שרים, מזכירי הפרטי של בני ג"ח — אלקנה גלי.

אחר שלוש הקשות הפתיחה מפטישו של יו"ר הכנסת, יוסף שפרינצק, לא הו"ש מעו נאומים שהוכנו מראש (ומשום כך יש להקריאם), גיבוני דברים סתם, בני טויים עולבניים. בידידות יתירה, שלא כנהוג, נפרדו הח"כים זה מזה (ולפחות שלושם מביניהם — ממושקפים).

שקט לשלוש יום. כן נסתיימה כהונתה (המעשית) של הכנסת שחונכה בבוקר ירושלמי מושלג, לפני כמעט ע"י רים ותשעה חודשים. משך חודש הימים הקרוב ייקוט הבית ברחוב המלך גורג. שלושת המאחרים הגדולים, תלת הלה-ביים, המוסתרים מאחורי תמשה עמודי הבית, המורות המרכיבות החדשות, לא יופעלו. נתן ילין-מור, ראש לח"י לשעבר, ממושקף, משופם ואדום שער לא ישב

יותר חשוב מן המחזה עצמו (שגורם, כנראה, ע"י התחממות הסמרטוטים המ"שוממים בשמש) היה הקהל, שהפריע לע"בודת הכבאים. גם המשטרה, שניסתה לפזרו, נכשלה. מפקד הכבאים אמר, בייאוש: הם לא ילמדו לקח עד שתת"י, מאלה המפוזרים במספר רב למדי בבתי המלאכה ובמחסני הגרוסאות.

במעילה, הסתיר ראשו בין זרועותיו. הוא חתך מן הערבי. הנוסעים הרגיעוהו: "אתה בישראל, בין יהודים, בין אחים, אל תירא!". הצעיר הערבי קרב לעולה, אמר: "אל תפחד, אחי" ליתר בטחון הניח מט"ב על מאה פרוטות בחיקו של העולה.

המשק

מחויבים להפסיד?

"לא ניתן להרוס מפעל ותיק של אחד מחברינו!" צעקו תעשייני המזון, שנת"אספו לישיבה יוצאת מן הכלל בהתאחדות בעלי תעשיית היום, הוא ומחר אנחנו — המשיכו בווכוח הסוער המשתתפים. יש לפעול מיד! למעלה מ-3 חודשים נמשכת השיבחה במפעל הביסקוויטים של פרומין בירוש"ל. הפועלים תובעים העלאה של שכר העבודה בגובה של 35 אחוז. בעל המפ"על מסכים, אולם תובע העלאה מקבילה של מחיר התוצרת. הממשלה אינה מקו"ש

בודד בספסלו הקיצוני, מנחם ביגין כחול חליפה ואדום עגיבה לא יחפץ בחבריו הצעירים, פרופסור בן-ציון דינבורג, קרח ועבוק, לא יתכנס לעיני יחיד. הכסאות המונוחים שלא כהלכתם, באר"ב בע שורות ספסלי אולם המליאה, הסדר רות בחצי גורן, הניירות הפזורים על השולחנות (מ"הדור" גדול העמודים בספ"סלי מפא"י ועד "קול העם" קטן ומקומט בידי שליטת מק"י) יסודרו, לשלושים יום לפחות.

תוך חודש זה יצאו עסקני המפלגות לקהל הבוחרים, ינסו להבטיח את שיבת נציגיהם לכנסת השנייה, שבנייה נוסח לחלוטין. אף חדר העיתונאים רב-התקופ, עמוס מכונות הכתיבה וצופף שליחי מע"רכות העיתונים (הבולטים ביניהם גב"ריאל צפרוני, "הבוקר"; יעקב רוזנטל, "הארץ"; שלום רוזנבל, "מעריב") יחד עם תא היסוד של "קול ישראל" יהיו נזוחים. הסיבה (הפשוטה) היא הכנסת החדשה נוצרת בחוץ.

כאוגוסט, אולם מלא. היחידים שיישארו: מתקני מכבי אש, אדומי עט"י פה, צמודים לקירותיהם; תמונתו הגדולה והעצובה של הרצל, בעל הזקן האשורי, בקיר הדרום של הבנין; שולחן הממשלה (לדייק: ששת שולחנות הממשלה שצורפו לאחד) עמוס ספרי עיון, מוקף 14 כור סות רפודות ירוק (ל-13 השרים ומוזכיר הממשלה) ונתון על ארבעה סטיחים יקרי ערך.

כאשר תיסגר, במחצית אוגוסט, הת"נועה ברחוב המלך גורג, וקציניו בטחון לובשי מעילי עור (כמיטב מסורת השי"י) יבדקו את כרטיסיהם של אורחי ארבע שורות היציעים, המובדלים על-ידי חבלים מתוחים בין הראשונה לשנייה, בה מאופ"שרת (בעזרת כרטיסי כניסה כהולים) רא"ייה (בניגוד לשמיעה בלבד ביתר השלוש) ימלא האולם 120 ח"כים, בחירי העם בקלפיות ב-30 ביולי.

צבא

במקום פריג'ידייר, נילון

"יוסקה, הבאת פריג'ידייר?" צעקה נצי"רה בלונדינית לחברה שעל אגית הצי, חשגב, כשוו עגנה בחיפה, אחר מסע התעמולה לארצה. התשובה: לא, אבל הבאתה שני זוגות גרבי נילון. הנערה היתה שביעת רצון.

המעמד השני

ליתר בטחון, מטבע

באחת התחנות בין עכו לחיפה עלה לאוטובוס עולה תימן בא בימים: צמוק גור ורזה, בעל זוג עיניים סמרות ומוש"פלות, זקן לבן יורד על מידותיו, נושא קתרוס.

לבקשת הנוסעים שינגן על כליו לא נענה. אך לבסוף נאות, פרס על מיתרי הכלי, זימר בבישנות ובקול חלוש שירי קצוב, חדגוני.

בתחנה הבאה עלה צעיר ערבי, רחב גרם ומשופם. עולה תימן הליט פניו

בתיסוהר

מה זה נשק?

"ואיה כאן מחסן הנשק?", שאל רם סולומון את המנהל הדני, אחרי ססיר בבית-הסוהר בפנינה נידחת של דנמרק. "מחסן הנשק?", השיב הלה בתמיהה, "איזה נשק?" כשלמד לדעת כי המבקר שאל לנשקם של הסוהרים, שאפשר להש"תמש בו לזיכוי מרידות בבית-הסוהר, חיין המנהל, הצביע על ארון סגור במג"עול אכול חלודה, שלא נפתח זה שנים. תוכן הארון: תריסר אלות ישנות.



הדניקה במחסן הצמיונים ברחוב סלמה לקהל: מחזה חיינס

בנקאים, גנרלים, דיפלומטים. במשך 63 ימי סיור ב-7 ארצות אירופה המערבית והצפונית ביקר רם סולומון, עורך-היון העומד בראש משרד המשטרה הישראלי, ב-57 בתי סוהר, בילה את מר"בית הלילות ברכבות ובסירות, בדהרו ממוסד אחד למשנהו. מסקנתו העצובה: מדינת ישראל, שהתמיהה להיות המדינה המתקדמת בעולם, מחזיקה בבתי-הסוהר הנחשלים ביותר, מפגרת דור שלם אחרי ארצות-אירופה.

מעניין ביותר, בעיני רם סולומון, יליד בולגריה, בן 34, שעלה לארץ בהיותו בן 23, היה בית-הסוהר השבדי לעברייני השיכרות. במדינה זו בודקים השוטרים, באופן שגרתי, את דם של הנהגים. אם נמצא בו אחוז מסוים — קטן למדי — של אלכוהול, נענש הנהג ב-3 חדשי מא"ס. מכיון שאנשים פשוטים רוכבים על אוטובוסים, חל עונש זה בעיקר על בנקאים, עורכי-דין, רופאים, גנרלים, דיפלומטים, אנשים אלה "מזוינים" מראש מקום בבית הסוהר, באיף לשם במכוניתם, מתקבלים בסבדי פנים יפות.

בית-הסוהר הוא מחנה פתוח, חסר שמירה וגדרות. לכל אסיר פינה משלו בחזרו, כוננית לספרים, שולחן, פרחים. האסירים עובדים עבודה קשה מאד ביי"כוש ביצות או כריתת עצים, לא ניסו מעולם להימלט. בנקאי מפורסם, שישב 3 חודשים ופקל שדה גדול, חזר אחרי שיחרורו בלחית ידידיו, בקש את המנהל לאשר להם כי אמנם סקל לבדו את השדה. הישיבה בבית-הסוהר נחשב לעונש, אך לא לפגיעה בכבוד.

פרחים ומלת-כבוד. אף כי לא בכל בתי-הסוהר האירופיים שוררים תנ"אים כה אידיאליים. אין כמעט מקום להש"חחם לתנאים השוררים בבתי-הסוהר הישראליים. בנגוד לנוהג הקיים במדינת ישראל, בו מוויינים כל הסוהרים באלות, ואחוזים מהם בנשק חם, לא קיים בכלל מושג של נשק בכל בתי-הסוהר של אר"רופה המערבית, כולל בריטניה. רוב ה"מקרה אופייני: נציג שבדי באו"ם נידון ל-3 חדשי מאסר אחרי שנמצא אל"כחול דמיו בשעה שנהג במכוניתו באוס"לו: השתחף בויעיה של א"ים: נכנס לבית הסוהר בתום הויעיה.

(המשך בעמוד 110)

ינת כעת בביסקוויטים. התוצאה: הסיכ"סוך והשביחה נמשכים. לבסוף התרגו יתר התעשיינים: מה יהיה הסוף? ואם זה יקרה לעטים מתוך חוסר פירות או ירקות, או לתעשיית האס"ירות מתוך חוסר קמה. הדיונים נשמרו בסיד, אולם נתגלה, ששר המסחר קיבל התראה, שתובש גנ"זו בקשה לבית דין העליון להוציא צו"על תנאי, שיכבו וינמק מדוע נמנע מל"העלות את מחיר התוצרת בהתאם להצ"לאת השכר. האם בכלל אפשר לכפות על יצרן להמשיך בעבודה תוך נשיאה בהפ"סדים. ביתניים הופעלה קרן העזרה הה"דויה, וכל התעשיינים משתתפים בנוקים הנגרמים לפרומין בעקבות השביחה.

אסונות

חבל שאין מים

"חבל שאין לנו די מים!" רטן כבאי, שסוף זעה, בהיעפו מבט זועם לעבר מאות עקרות הבית, הפועליים, הילדים והתינוקות שנחקו מסביבו, לחוות במח"זה-חינם: דליקה-ענק שכיסתה בעשן שחור סמיך כמעט את כל שכונת פל"רנסין בתל-אביב.

ביום החמישי בבוקר הסתובב דוד שטיסל, עולה חדש מרומניה, במגרשו ברחוב סלמה, העיף מבט שיגרתו בערמות הצמיונים הישנים, הגרוסאות והסמרטו"סים השייכים לו ולשותפו. לפתע נתקל מבטו בתמרת עשן זעירה. הוא אץ למ"קום, הוריד את הברזנט שכיסה את ערימת הכמרטוטים הרחיים שמן שקנה ממוסכים. הערימה בערה.

מכבי האש שהזועקו למקום תפסו במ"בס אחד את הצפוי להם: אין למעשה אפשרות לכבות שריפה של צמיונים. הם קראו את מכבי רמת-גן וחולון לעזרה, יצאו בכוחות מושתפים גנד השריפה. אחרי 29 שעות, ביום ו' בשעה 5, נגב הכבאי האחרון את פניו, חזר רה המכונית האחרונה לתחנתה. התר"צה: המחסן נשרף כליל, יחד עם צריף שכן ומחסן קטן שני. הנזק: 2500 ל"י. אחת הסיבות שהבכירו על הכיבוי: לא היו מים במקום. המים הובאו מסינת הרצל-לוינסקי, מרחק קילומטר ותצי"בס"ה התיזו הכבאים על האש 300 מטרים מעוקבים.



אבא, האם הם כבר גמרו לשחרר אותנו?"

-517-